

گروه اقتصادی: عمر دولت سیزدهم کمتر از ۳ سال بود و این مدت برای نمودار شدن اثرات سیاست‌های اقتصادی کافی نیست. با این حال دولت شهید رئیسی در حوزه اقتصادی، سیاست‌ها و استراتژی‌های کاملاً متفاوتی نسبت به دولت قبل از آن اتخاذ و عملیاتی کرد که به اذعان کارشناسان و اقتصاددانان منصف، در همین مدت کم هم اثرات مثبت ملموسی در حوزه‌های مختلف اقتصادی داشت. اگرچه

■ **آقای خاندوزی!** با عنایت به سالگرد شهادت آیت‌الله رئیسی، لطفاً درباره عملکرد اقتصادی دولت سیزدهم، بویژه در حوزه‌های رشد، سرمایه‌گذاری و صادرات، جزئیاتی را بیان بفرمایید. دولت شهید رئیسی با وجود تمام محدودیت‌های بین‌المللی و داخلی، توانست یک تجربه نسبتاً موفق در حوزه اقتصاد کلان رقم بزند. این دولت در طول ۳ سال فعالیت خود – سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ – شاهد رشد اقتصادی بالاتر از متوسط دهه‌های گذشته بود. البته این موضوع در شرایطی رخ داد که تحریم‌های گسترده، فشارهای منطقه‌ای و عدم ثبات داخلی، محیط اقتصادی را در کشور تحت فشار قرار داده بود. در طول این دوره، میانگین رشد اقتصادی بدون نفت مطابق گزارش بانک مرکزی به حدود ۱۳٫۸ درصد رسید، در حالی که متوسط این رشد در دهه ۹۰ حدود ۳ درصد بود. همچنین سرمایه‌گذاری در این دوره با رشد مثبت ۶٫۴ درصدی، نسبت به دهه‌های قبل که تقریباً ثابت یا منفی بود، تحول چشمگیری محسوب می‌شود. اما مهم‌تر این بود که در این دوره صادرات غیرنفتی ما به بالاترین سطح تاریخی خود در سال ۱۴۰۱ رسید. این موضوع نشان می‌دهد حتی در شرایط تحریم، اقتصاد ایران قادر به رشد و مقاومت است، به شرطی که سیاست‌ها درست و هماهنگ اتخاذ شود.

■ **چه عواملی باعث شد شهید رئیسی در دولت سیزدهم موفق عمل کند؟**

علت اصلی این موفقیت، اتخاذ رویکرد مکمل در کنار تلاش برای رفع تحریم بود. در دهه ۹۰، تصمیم‌گیرندگان اقتصادی بیشتر تمرکز خود را بر رفع تحریم‌ها گذاشته بودند، ولی دولت سیزدهم توانست با تقویت ظرفیت‌های داخلی و گسترش روابط با کشورهای منطقه‌ای و آسیایی، مسیری مستقل برای رشد ترسیم کند.این تغییر استراتژیک در مدیریت اقتصاد، فعالیت‌های ترانزیتی، توسعه صادرات غیرنفتی و افزایش سرمایه‌گذاری در بخش‌های کلیدی را تسهیل کرد. همچنین، هماهنگی بیشتر با کشورهای همسایه، روسیه، چین و دیگر کشورهای منطقه، نقش مهمی در این موفقیت‌ها داشت.

■ **سیاست‌های اعمال شده در دولت سیزدهم چه تأثیری بر بودجه و وضعیت مالی کشور داشت؟**

در حوزه بودجه، دولت شهید رئیسی شاهد کاهش وابستگی به استقراض و افزایش درآمدهای پایدار بود. سهم مالیات در درآمدهای دولت از حدود ۴۰ درصد به ۵۵ درصد افزایش یافت، در حالی که سهم استقراض از یک‌سوم کل درآمدها به زیر ۱۵ درصد کاهش یافت.

این موضوع نشان‌دهنده تحولی یک بودجه مقاوم تر و

کم‌بدهی تر به دولت بعدی است. همچنین اصلاحات خزانه‌داری و ایجاد حساب واحد خزانه باعث شد دولت بدون نیاز به نتخواه بانک مرکزی، بتواند فعالیت‌های خود را ادامه دهد. در واقع، خزانه‌داری کشور به جای دریافت‌کننده وام، به اعطال‌کننده وام کلان برای مدیریت کشور تبدیل شد.

■ **آیا می‌توان گفت دولت سیزدهم به اهداف اقتصاد مقاومتی دست یافت؟**

اقتصاد مقاومتی فقط یک عنوان نیست، بلکه مجموعه‌ای از سیاست‌های کاربردی است که باید در شرایط تحریم و فشارهای خارجی اجرائی شود. در دولت شهید رئیسی، این مفهوم از طریق افزایش سهم صادرات غیرنفتی، توسعه ترانزیت منطقه‌ای، واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات و همچنین اصلاحات ساختاری در حوزه مجوزها و شفافیت مالی، به مرحله عمل رسید.

بنابراین بله، می‌توان گفت دولت سیزدهم در مسیر اقتصاد مقاومتی گام‌های بلندی برداشت. این موضوع را می‌توان در افزایش سهم سرمایه‌گذاری در GDP، بهبود رشد صادرات و کاهش وابستگی به نفت به صورت مشهود مشاهده کرد.

■ **چه تفاوتی بین عملکرد این دولت و ۲ دولت قبلی در برجام وجود داشت؟**

قبل از دولت سیزدهم اقتصاد ما در شرایطی قرار داشت که هر چه بیشتر به توافق‌های برجامی و امیدواری به رفع تحریم‌ها متکی می‌شد، ضعیف‌تر می‌شد. در آن دوره، تمرکز بر حل مسائل از طریق مذاکره با غرب بود، در نتیجه به بخش‌های داخلی کمتر توجه می‌شد. در دولت سیزدهم اولویت بر تقویت بنیان‌های داخلی و ایجاد همبستگی با کشورهای منطقه و آسیایی بود. این رویکرد باعث شد اقتصاد ایران در مقابل فشارهای خارجی مقاوم‌تر شود و بتواند رشد پایداری داشته باشد.

گفت‌وگو با احسان خاندوزی درباره عملکرد اقتصادی دولت سیزدهم

اقتصاد؛ از منفی ۲ درصد تا مثبت ۶ درصد

برخی اقتصاددانان مخالف دولت شهید رئیسی، ادعاهایی درباره عملکرد اقتصادی دولت سیزدهم مطرح می‌کنند ولی آمارهای رسمی و معتبر بویژه آمارهای بانک مرکزی، حاکی از اثربخشی مثبت سیاست‌های اقتصادی دولت شهید رئیسی بویژه در حوزه‌های رشد اقتصادی، تورم، اشتغال‌زایی و... است. در دوران دولت سیزدهم، اقتصاد ایران با وجود تحریم‌های بین‌المللی و چالش‌های داخلی، تحولات مثبتی

■ **آیا رشد اقتصادی در دولت شهید رئیسی با کاهش تورم همراه شد؟**

تورم یک موضوع پیچیده است. در سال ۱۴۰۱ شاهد افزایش ناگهانی قیمت‌های جهانی بر اثر رکود ایجاد شده توسط کرونا و تأثیرات ناشی از جنگ اوکراین بودیم. همچنین نوسانات در بازار ارز و اعتراضات داخلی نیز تأثیر منفی بر تورم گذاشته بود. در سال ۱۴۰۲ با کنترل نقدینگی، انضباط مالی و افزایش تولید داخلی، شاهد کاهش تدریجی تورم بودیم. این روند نشان داد اگر سیاست‌های کلان بخوبی مدیریت شوند، می‌توان از تورم بالا کاست.

■ **برخی کارشناسان معتقد بودند بدون تحریم نمی‌شود به موفقیت‌های اقتصادی دست یافت، چطور می‌توان این موفقیت‌ها را در برابر نقدهایی که به اقتصاد ایران وارد بود، توجیه کرد؟**

هیچ نظام اقتصادی بدون نقاط ضعف وجود ندارد اما اینکه یک دولت در شرایطی که درآمدهای نفتی محدود، فشارهای خارجی گسترده و تورم بالا باشد، بتواند رشد مثبت ۵ تا ۴ درصدی در سال به صورت مستمر، افزایش سرمایه‌گذاری و صادرات و کاهش بیکاری را به دست آورد، با توجه به این شرایط اقتصادی که به بیان اشاره می‌شد، یک پیشرفت قابل توجه محسوب می‌شود. همچنین گزارش‌های بین‌المللی از جمله بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول (IMF)، رشد اقتصادی ایران را بالاتر از پیش‌بینی‌های خودشان گزارش دادند. این موضوع نشان می‌دهد اقتصاد ایران می‌تواند در شرایط سخت، راه خود را به سوی رشد پیدا کند.

■ **در دولت سیزدهم در حوزه سرمایه‌گذاری داخلی چه تغییری رخ داد؟**

سال‌های قبل از دولت سیزدهم، سرمایه‌گذاری در مسیر کاهش بودا ما در این دوره، سرمایه‌گذاری در بخش ماشین‌آلات و ساختمان به ترتیب ۱۱٫۸ و ۳٫۲ درصد رشد داشت. این رشد، نشان از تغییر در الگوی مصرف ارز و سرمایه‌گذاری در بخش‌های واقعی اقتصاد دارد. همچنین واردات مواد اولیه و قطعات صنعتی افزایش یافت که به تقویت خطوط تولید داخلی کمک کرد. این موضوع نشان داد وقتی محیط کسب‌وکار تسهیل شود و اعتماد افزایش یابد، سرمایه‌گذاری دنبال می‌شود.

■ **چه نقشی در این تغییر در سیاست‌های خارجی و مناسبات با کشورهای همسایه داشت؟**

سیاست‌های خارجی دولت سیزدهم نقش تعیین‌کننده‌ای در رشد اقتصادی داشت. با تقویت روابط با چین، روسیه، همسایه‌ها و کشورهای شرق آسیا، توانستیم ورودی ارزی را افزایش دهیم و همچنین صادرات غیرنفتی را گسترش دهیم. همچنین افزایش ترانزیت کالا از

را تجربه کرد. استراتژی‌های جدید در حوزه‌های مختلف اقتصادی و خارجی، به کاهش تورم، افزایش رشد GDP و بهبود شاخص‌های اشتغال منجر شد. پیش از آغاز فعالیت دولت سیزدهم، اقتصاد ایران با مشکلاتی همچون تورم بالا، ضعف واحد پولی، افزایش قیمت‌ها و فشار تحریم‌های غربی دست و پنجه نرم می‌کرد.

در این باره با دکتر احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد دولت سیزدهم گفت‌وگو کردیم.

طریق خاک ایران، بویژه در سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۸٫۵ میلیون تن بود که این عدد نشان‌دهنده اعتماد بیشتر کشورهای منطقه به زیرساخت‌های ترانزیتی ایران است.

■ **در حوزه اشتغال و بیکاری چه تغییری در ۳ سال فعالیت دولت سیزدهم رخ داد؟**

سال ۱۴۰۰ نرخ بیکاری به پایین‌ترین میزان ۲۰ سال اخیر رسید. این کاهش، نتیجه افزایش سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی و صادراتی بود که به تقویت اشتغال‌زایی و حضور بیشتر مردم در فرآیند تولید کمک کرد.

■ **در دوره ریاست جمهوری شهید رئیسی چه اتفاقی در حوزه صادرات افتاد و چه نوع کالاهایی بیشترین رشد را ثبت کردند؟**

در سال ۱۴۰۱ صادرات غیرنفتی ایران به بالاترین سطح تاریخی خود رسید. سال ۱۴۰۲ نیز این روند ادامه داشت و حتی وزن کالاهای صادراتی بیشتر شد. این یعنی نه‌تنها ارزش کالاهای افزایش یافت، بلکه حجم واقعی تولید و صادرات نیز گسترش یافت. این رشد نتیجه تغییر در ساختار بازارهای هدف، استفاده از فرصت‌های منطقه‌ای و تقویت زیرساخت‌های صادراتی بود. همچنین کاهش وابستگی به بازارهای غربی و گسترش همکاری با کشورهای شرق آسیا، در دوره دولت سیزدهم به سکانداری شهید سید ابراهیم رئیسی راه را برای صادرات پایدارتر و هموارتر کرد.

■ **دولت‌های پس از دولت سیزدهم چگونه می‌توانند این روند را در آینده حفظ کرده یا ادامه‌دهنده این روند باشند؟**

برای حفظ این روند، باید ساختارهای نهادی را بهبود بخشیم، فساد را کاهش دهیم و بوروکراسی را ساده‌تر کنیم. همچنین ضروری است اصلاحات در حوزه مالیاتی، بودجه‌ای و بانکی را ادامه داد. اگر دولت‌های بعدی همین مسیر را ادامه دهند و بیشتر توجه خود را بر اساس بنیان رهبر انقلاب به تولید و اشتغال معطوف کنند، می‌توانیم در آینده نزدیک به خودکفایی اقتصادی نزدیک شویم.

■ **در مجموع، چه پیامی برای آینده اقتصاد ایران از مجموع تجربیات و عملکرد دولت سیزدهم می‌توان گرفت؟**

این تجربه نشان داد اقتصاد ایران می‌تواند در برابر تحریم‌ها مقاومت کند و حتی در سایه تحریم‌های فزاینده رشد هم داشته باشد. همچنین اعتماد به ظرفیت‌های داخلی و منطقه‌ای می‌تواند جایگزین وابستگی‌های قدیمی اقتصاد کشور شود. این موضوع (عدم وابستگی به غرب) نه‌تنها یک دستاورد کوتاه‌مدت بود، بلکه الگویی است که می‌تواند در آینده نیز مورد استفاده قرار گیرد. دولت شهید رئیسی با این رویکرد، بنیان یک اقتصاد مقاوم و هوشمندانه را برای ریزی کرد که امیدواریم در دولت‌های آینده ادامه‌دار باشد.

دولت شهید رئیسی و مسیر احیای اقتصاد ایران

گام‌های مؤثر در بازسازی

جمله مهم‌ترین دستاوردها، تجمیع حساب‌های دولتی و کاهش چشمگیر تعداد آنها از حدود ۷۶ هزار حساب در ابتدای دوره به کمتر از ۱۴ هزار حساب در پایان دوره فعالیت دولت بود؛ اقدامی که به طور مؤثری موجب ارتقای شفافیت مالی و بهبود کارایی جریان‌های نقدی شد. همچنین برای نخستین بار طی چند دهه اخیر، اداره خزانه بدون وابستگی به استقراض نتخواه‌گردان از بانک مرکزی محقق شد که نشان‌دهنده پیشرفت در برنامه‌ریزی درآمدی و کنترل مخارج عمومی است. در زمینه تأمین مالی بودجه، سهم منابع ناشی از اوراق و بدهی‌های دولتی از کل منابع بودجه سنواتی از ۲۲ درصد به ۱۰ درصد کاهش یافت و به موازات آن، میانگین سالانه تسویه اوراق سبلی از ۴۵ هزار میلیارد تومان در دولت قبل به ۱۶۰ هزار میلیارد تومان در دولت سیزدهم افزایش یافت؛ موضوعی که مؤید ارتقای ظرفیت بازپرداخت بدهی‌ها و بهبود اعتبار مالی دولت است. علاوه بر این، نظام شناسایی و ثبت اموال غیرمنقول دولتی نیز ساماندهی شد و با توسعه سامانه ثبت اموال دولتی (سادا)، تعداد اموال ثبت‌شده از ۴۰۰ هزار مورد به بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار مورد افزایش یافت که این امر زمینه‌ساز مدیریت بهینه دارایی‌های عمومی و اتخاذ تصمیمات مؤثرتر در بهره‌برداری از اموال دولتی خواهد بود.

محور دوم: دستاوردهای دولت سیزدهم در حوزه مالیاتی: در دوره استقرار دولت سیزدهم، نظام مالیاتی کشور شاهد تحولات ساختاری و عملکردی قابل توجهی بود که در چارچوب تقویت درآمد مالی پایدار دولت، گسترش پایه‌های مالیاتی و افزایش شفافیت و کارایی نظام مالیاتی قابل تحلیل است. نسبت تأمین هزینه‌های جاری دولت از محل درآمدهای مالیاتی با رشد ۳۷ درصدی، از ۴۱ درصد در آغاز دوره به ۵۶ درصد در سال ۱۴۰۲ افزایش یافت که بیانگر بهبود نسبت مالیات به هزینه و کاهش وابستگی بودجه جاری به منابع ناپایدار و تورم‌زا همچون درآمدهای نفتی و استقراض است. در راستای سیاست‌های حمایتی از بخش واقعی اقتصاد، بویژه بخش تولید، نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی تولیدی در ۲ مرحله متوالی از ۲۵ درصد به ۱۸ درصد کاهش یافت؛ اقدامی که ضمن کاهش بار مالیاتی بنگاه‌ها، با هدف تحریک سرمایه‌گذاری مولد و افزایش ظرفیت تولیدی اتخاذ شد. همچنین در چارچوب سیاست تعمیق بازار سرمایه، معافیت مالیاتی ۲ ساله برای سرمایه‌گذاری در صنایع پذیرفته‌شده در بورس اعطا شد.

در حوزه اصلاح ساختاری نظام شناسایی و شمول مالیاتی، تحولات قابل ملاحظه‌ای در گسترش دامنه مؤدیان انجام شد؛ تعداد مؤدیان حقوقی از ۵۲۶ هزار به بیش از یک میلیون و ۷۹ هزار و تعداد مؤدیان حقیقی از حدود ۳۰۹ میلیون به ۱۲٫۱۶ میلیون نفر افزایش یافت. این گسترش عمدتاً از طریق توسعه زیرساخت‌های داده‌محور، همگرایی پایگاه‌های اطلاعاتی و تقویت نظام‌های ممیزی هوشمند و ریسک‌محور مالیاتی میسر شد. مجموع این اقدامات، بویژه در ارتقای نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی و تحقق عدالت مالیاتی، گامی بنیادین در راستای اصلاحات نهادی و تقویت کارآمدی نظام مالیه عمومی کشور به شمار می‌آید.

محور سوم: دستاوردهای دولت سیزدهم در حوزه پایش و بهبود محیط کسب‌وکار: دستاوردهای دولت شهید رئیسی در زمینه پایش و بهبود محیط کسب‌وکار عمدتاً بر بهینه‌سازی فرآیندهای صدور مجوز و کاهش موانع اداری متمرکز بود. به طور خاص، بازطراحی فرآیند صدور بیش از ۴۷۰۰ نوع مجوز کسب‌وکار با هدف ارتقای شفافیت،

سه‌شنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۴
وطن امروز | شماره ۴۳۲۱

ویژه‌نامه

آیینیه عملکرد دولت سیزدهم در ۴ شاخص اقتصاد کلان

سالگرد شهادت نایننگام رئیس‌جمهور و هیات همراه، فرصتی است تا به ارزیابی عملکرد دولت سیزدهم در حوزه اقتصاد کلان بپردازیم. بررسی ۴ شاخص کلیدی

نرخ رشد نقدینگی، تورم، رشد اقتصادی و بیکاری می‌تواند تصویری جامع از تحولات اقتصاد کلان در دوره عملکرد دولت سیزدهم را نمایان کند.

سال ۱۴۰۲ دولت سیزدهم موفق شد به اهداف سیاستی خود در روند کال‌های پولی دست یابد؛ سیاست‌گذار پولی کشور در ابتدای سال ۱۴۰۲ نرخ رشد نقدینگی ۲۵ درصد را به عنوان هدف گذاری خود اعلام کرد و با تحقق نرخ رشد نقدینگی ۲۴٫۳ درصدی در پایان اسفندماه ۱۴۰۲ آثار سیاست‌های پولی فایان کلان مرکزی نمایان شد. همچنین نرخ رشد پایه پولی نیز از ۴۵ درصد در فروردین ۱۴۰۲ به ۲۹٫۴ درصد در اسفندماه ۱۴۰۲ کاهش یافت.

شاخص رشد اقتصادی طی دهه ۹۰ به طور متوسط صفر بود و به عبارتی از دهه ۹۰ به عنوان دهه‌ا دست‌رفته اقتصاد ایران یاد می‌شود. رشد اقتصادی به عنوان یکی از شاخص‌های اساسی رونق اقتصادی در کشور طی نزدیک به ۳ سال فعالیت دولت سیزدهم بهبود قابل‌ملاحظه‌ای یافت. به طوری که میانگین رشد اقتصادی در ۳ سال پایانی دولت دوازدهم منفی ۲۰٫۵ درصد بود و این عدد در ۳ سال ابتدایی فعالیت دولت سیزدهم به بیش از ۵۵ درصد رسید. به طور مشخص رشد اقتصادی کشور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب برابر با ۵٫۶ و ۵ درصد بود و این رقم در سال ۱۴۰۲ به ۵ درصد رسید.

نخ مشارکت اقتصادی از ۴۴٫۵ درصد در سال ۱۳۹۷ به ۴۱٫۳ درصد در سال ۱۳۹۹ رسید؛ از ابتدای دولت سیزدهم روند کاهش مشارکت اقتصادی که در سال‌های قبل رخ داده بود متوقف شد و در کالال ۴۱ درصد پایه ماند. متوسط نرخ بیکاری ۱۵ ساله و بیشتر در طول سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ برابر ۱۰٫۸ درصد است، این درحالی است که نرخ بیکاری در طول سال‌های دولت سیزدهم کاهش مناسبی داشت. متوسط نرخ بیکاری در دولت سیزدهم برابر ۸٫۸ درصد بود به نحوی که این نرخ از ۹٫۶ در سال ۱۳۹۹ به ۸٫۱ در سال ۱۴۰۲ رسید. در پاییز این سال نرخ بیکاری فصلی به رکورد تاریخی ۷٫۶ درصد رسید.

دولت سیزدهم در راستای مهار تورم سیاست‌های مختلفی اعمال کرد. کاهش کسری بودجه و واقعی‌سازی بودجه، سیاست‌های کنترل ترانزنامه بانکی، سیاست‌های تنظیم بازار و سیاست‌های اطمینان‌بخشی و پیش‌بینی‌پذیرسازی بازار و کنترل فضای انتظارات تورمی از جمله سیاست‌های دولت سیزدهم برای مهار تورم بود. در نتیجه اعمال این سیاست‌ها، این نرخ از ۴۳٫۷ درصد در مرداد ۱۴۰۰ (ابتدای دولت سیزدهم) به ۳۰٫۹ درصد در فروردین ۱۴۰۳ رسید. تورم سالانه نیز از ابتدای دولت یعنی مرداد ۱۴۰۰ از ۴۵٫۷ درصد به ۳۸٫۸ درصد در فروردین‌ماه ۱۴۰۳ کاهش یافت.

بررسی وضعیت متغیرهای مهم اقتصاد کلان در دوره عملکرد دولت سیزدهم، نشان‌دهنده بهبود نسبی عمده متغیرها در حوزه پولی، تولید و اشتغال است.

✽ پژوهشگر اقتصاد

به منظور تحلیل جامع‌تر وضعیت اقتصاد کلان کشور در

ابتدای دوره فعالیت دولت سیزدهم، در بخش اول، اقدام به ارزیابی و بررسی شاخص‌های کلیدی رشد اقتصادی در این بازه زمانی شده است تا تصویر جامعی از شرایط اقتصادی ایران در آن مقطع ارائه شود. بر اساس آمار رسمی، متوسط نرخ رشد اقتصادی در دهه ۱۳۹۰ کمتر از

یک درصد گزارش شده و در نیمی از سال‌های این دهه، اقتصاد با رشد منفی مواجه بود (به طور مشخص: منفی ۰٫۴ درصد در سال ۱۳۹۰، منفی ۸٫۶ درصد در سال ۱۳۹۱، منفی ۴٫۷ درصد در سال ۱۳۹۷ و منفی ۴٫۶ درصد در سال ۱۳۹۸). در نتیجه اقدامات دولت شهید رئیسی، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰، از منفی ۰٫۹ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۲٫۷ درصد در سال ۱۴۰۰، ۳٫۶ درصد در سال ۱۴۰۱ و ۴٫۶ درصد در سال ۱۴۰۲ ارتقای یافت. همچنین در ۲ فصل نخست سال ۱۴۰۳ به ترتیب رشد اقتصادی ۴٫۷ و ۲٫۴ درصد ثبت شده است. برنامه‌ریزی‌های اقتصادی انجام شده در دولت سیزدهم، مؤید ظهور نشانه‌های مثبت جهت خروج از رکود تورمی دهه ۹۰ بود که نیازمند تدبیر جهت ادامه مسیر رشد اقتصادی در دوره فعلی است. همچنین متوسط رشد پهرموری کل عوامل تولید در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ معادل ۳٫۴ درصد بوده که نسبت به میانگین منفی ۰٫۶ درصد در دوره ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹، افزایش قابل توجهی را نشان می‌دهد.

یکی از تدابیر اصلی شهید رئیسی – با توجه به ضرورت جبران کاستی‌های گذشته و تسریع در پیشبرد تحقق راهبرد رشد تهوری – تمرکز بر برنامه‌ها و اقدامات وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها، پیرامون طرح‌های اثرگذار بر رشد تولید بود. در نتیجه در سال ۱۴۰۲ به عنوان سومین سال متوالی، اقتصاد ایران موفق به ثبت نرخ رشد اقتصادی مثبت معادل ۴٫۶ درصد شد که این روند نشان‌دهنده کاهش قابل توجه اثرات تحریم‌های اقتصادی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ و پیامدهای منفی رشد اقتصادی آن دوره است.

از سوی دیگر، رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالصی که در دهه ۱۳۹۰ به واسطه کاهش درآمدهای دولت و افزایش هزینه‌های جاری بودجه عمدتاً ناچیز و غالباً منفی گزارش شده بود، از منفی ۱۶٫۷ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۹٫۲ درصد در سال ۱۴۰۰، سپس به ۳٫۱ درصد در سال ۱۴۰۱ و ۵٫۱ درصد در سال ۱۴۰۲ افزایش یافت. همچنین در ۶ ماه نخست سال ۱۴۰۳ رشد تشکیل سرمایه ثابت به ۲٫۳ درصد رسید. همچنین سهم ماشین‌آلات به تشکیل سرمایه ثابت ناخالص پپی از یک دوره کاهش از ۵۲ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۳۶ درصد در سال ۱۳۹۷، مجدداً به ۵۷ درصد در سال ۱۴۰۲ بازگشت. شایان ذکر است در بخش ماشین‌آلات، تمام زیرشاخه‌ها به استثنای کشاورزی و حمل‌ونقل در دهه ۹۰ با رشد منفی مواجه بوده‌اند که این امر

